

Міністерство освіти і науки України

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра інформатики та програмної інженерії

Комп’ютерний практикум №1

Системне програмне забезпечення

Тема: Створення програм на асемблері

Виконав

студент групи ІІІ-11:

Панченко С. В.

Перевірив:

Лісовиченко О. І

“5” березня 2023 р.

Київ 2023

ЗМІСТ

1 Мета комп'ютерного практикуму.....	6
2 Завдання.....	7
3 Текст програми.....	8
4 Вміст .lst файлу.....	9
5 Вміст .map файлу.....	10
6 Схема функціонування програми.....	16
7 Вікно DUMP.....	19
7.1 Зображення вікно DUMP до виконання.....	19
7.2 Зображення вікно DUMP після виконання.....	19
8 Висновок.....	20

МЕТА КОМП'ЮТЕРНОГО ПРАКТИКУМУ

Навчитись створювати програми на асемблері.

ЗАВДАННЯ

1. Для програми, наведеної вище, створити файл типу `.asm`. Ця програма не має засобів виводу даних, тому правильність її виконання треба перевірити за допомогою `td.exe`.
2. Скомпілювати програму, включивши потрібні опції для налагоджувача та створення файлу лістингу типу `.lst`.
3. Ознайомитись зі структурою файлу `.lst`. За вказівкою викладача, для певної команди асемблера розглянути структуру машинної команди і навести її у звіті.
4. Скомпонувати `.obj`-файл програми. Включити опції для налагодження та створення `.map`-файлу.
5. Занести до звіту адреси початку та кінця всіх сегментів з `.map`-файлу.
6. Завантажити до налагоджувача `td.exe` одержаний `.exe`-файл програми.
7. У вікні CPU у полі DUMP знайти початкову адресу сегмента даних та записати його до звіту. Знайти масиви SOURCE та DEST. Дані у масиві SOURCE подаються у шістнадцятковій системі.
8. У покроковому режимі за допомогою клавіші F7 виконати програму. Одержані результати у масиві DEST показати викладачеві.

ТЕКСТ ПРОГРАМИ

```
%include "io64.inc"

bits 64
segment .data ; a.k.a DS - Data Segment
SOURCE: db 10, 20, 30, 40
segment .bss
DEST: resb 4
segment .text ; a.k.a CS - Code Segment
global CMAIN
CMAIN:
mov rbp, rsp; for correct debugging
xor rax, rax

mov byte [DEST], 0
mov byte [DEST + 1], 0
mov byte [DEST + 2], 0
mov byte [DEST + 3], 0
mov al, byte [SOURCE]
mov byte [DEST + 3], al
mov al, byte [SOURCE + 1]
mov byte [DEST + 2], al
mov al, byte [SOURCE + 2]
mov byte [DEST + 1], al
mov al, byte [SOURCE + 3]
mov byte [DEST], al

mov rax, 60 ; system call for exit
xor rdi, rdi ; exit code 0
syscall
```

ВМІСТ .LST ФАЙЛУ

```

1
2
3
4 00000000 0A141E28
5
6 00000000 ????????
7
8
9
10 00000000 4889E5
11
12 00000003 4831C0
13
14 00000006 C60425[00000000]00
15 0000000E C60425[01000000]00
16 00000016 C60425[02000000]00
17 0000001E C60425[03000000]00
18
19 00000026 8A0425[00000000]
20 0000002D 880425[03000000]
21
22 00000034 8A0425[01000000]
23 0000003B 880425[02000000]
24
25 00000042 8A0425[02000000]
26 00000049 880425[01000000]
27
28 00000050 8A0425[03000000]
29 00000057 880425[00000000]
30
31 0000005E B83C000000
for exit
32 00000063 4831FF
33 00000066 0F05

bits 64
segment .data ; a.k.a DS - Data Segment
    SOURCE: db 10, 20, 30, 40
segment .bss
    DEST: resb 4
segment .text ; a.k.a CS - Code Segment
global _start
_start:
    mov rbp, rsp; for correct debugging

    xor rax, rax

    mov byte [DEST], 0
    mov byte [DEST + 1], 0
    mov byte [DEST + 2], 0
    mov byte [DEST + 3], 0

    mov al, byte [SOURCE]
    mov byte [DEST + 3], al

    mov al, byte [SOURCE + 1]
    mov byte [DEST + 2], al

    mov al, byte [SOURCE + 2]
    mov byte [DEST + 1], al

    mov al, byte [SOURCE + 3]
    mov byte [DEST], al

    mov rax, 60 ; system call

    xor rdi, rdi ; exit code 0
    syscall

```

ВМІСТ .МАР ФАЙЛУ

Memory Configuration

Name	Origin	Length	Attributes
default	0x0000000000000000	0xffffffffffffffff	

Linker script and memory map

```

LOAD release/release.o
    [!provide]
SEGMENT_START ("text-segment", 0x400000)
    0x0000000000004000e8
0x400000) + sizeof_HEADERS)

.interp
*(.interp)

.note.gnu.build-id
*(.note.gnu.build-id)

.hash
*(.hash)

.gnu.hash
*(.gnu.hash)

.dynsym
*(.dynsym)

.dynstr
*(.dynstr)

.gnu.version
*(.gnu.version)

.gnu.version_d
*(.gnu.version_d)

.gnu.version_r
*(.gnu.version_r)

.rela.dyn      0x0000000000004000e8      0x0
*(.rela.init)
*(.rela.text .rela.text.* .rela.gnu.linkonce.t.*)
*(.rela.fini)
*(.rela.rodata .rela.rodata.* .rela.gnu.linkonce.r.*)
*(.rela.data .rela.data.* .rela.gnu.linkonce.d.*)
*(.rela.tdata .rela.tdata.* .rela.gnu.linkonce.td.*)
*(.rela.tbss .rela.tbss.* .rela.gnu.linkonce.tb.*)
*(.rela.ctors)
*(.rela.dtors)
*(.rela.got)
.rela.got      0x0000000000004000e8      0x0 release/release.o
*(.rela.bss .rela.bss.* .rela.gnu.linkonce.b.*)
*(.rela.ldata .rela.ldata.* .rela.gnu.linkonce.l.*)
*(.rela.lbss .rela.lbss.* .rela.gnu.linkonce.lb.*)
*(.rela.lrodata .rela.lrodata.* .rela.gnu.linkonce.lr.*)
*(.rela.ifunc)

.rela.plt      0x0000000000004000e8      0x0
*(.rela.plt)
    [!provide]
*(.rela.iplt)
.rela.iplt      0x0000000000004000e8      0x0 release/release.o
    PROVIDE (__rela_iplt_start = .)

```

```

[!provide] PROVIDE (__rela_iplt_end = .)

.relr.dyn
*(.relr.dyn) 0x000000000000401000 . = ALIGN (CONSTANT (MAXPAGESIZE))

.init
*(SORT_NONE(.init))

.plt
.plt 0x000000000000401000 0x0
*(.plt)
*(.iplt)
.iplt 0x000000000000401000 0x0 release/release.o

.plt.got
*(.plt.got)

.plt.sec
*(.plt.sec)

.text 0x000000000000401000 0x68
*(.text.unlikely .text.*_unlikely .text.unlikely.*)
*(.text.exit .text.exit.*)
*(.text.startup .text.startup.*)
*(.text.hot .text.hot.*)
*(SORT_BY_NAME(.text.sorted.*))
*(.text.stub .text.*.gnu.linkonce.t.*)
.text 0x000000000000401000 0x68 release/release.o
      0x000000000000401000 _start
*(.gnu.warning)

.fini
*(SORT_NONE(.fini))
[!provide] PROVIDE (__etext = .)
[!provide] PROVIDE (_etext = .)
[!provide] PROVIDE (etext = .)
0x000000000000402000 . = ALIGN (CONSTANT (MAXPAGESIZE))
0x000000000000402000 . = SEGMENT_START ("rodata-segment",
(ALIGN (CONSTANT (MAXPAGESIZE)) + (. & (CONSTANT (MAXPAGESIZE) - 0x1))))

.rodata
*(.rodata .rodata.* .gnu.linkonce.r.*)

.rodata1
*(.rodata1)

.eh_frame_hdr
*(.eh_frame_hdr)
*(.eh_frame_entry .eh_frame_entry.*)

.eh_frame
*(.eh_frame)
*(.eh_frame.*)

.gcc_except_table
*(.gcc_except_table .gcc_except_table.*)

.gnu_extab
*(.gnu_extab*)

.exception_ranges
*(.exception_ranges*)
0x000000000000402000 . = DATA_SEGMENT_ALIGN (CONSTANT
(MAXPAGESIZE), CONSTANT (COMMONPAGESIZE))

.eh_frame
*(.eh_frame)
*(.eh_frame.*)

```



```

.gnu_extab
*(.gnu_extab)

.gcc_except_table
*(.gcc_except_table .gcc_except_table.*)

.exception_ranges
*(.exception_ranges*)

.tdata          0x000000000000402000          0x0
                [!provide]                  PROVIDE (__tdata_start = .)
*(.tdata .tdata.* .gnu.linkonce.td.*)

.tbss
*(.tbss .tbss.* .gnu.linkonce.tb.*)
*(.tcommon)

.preinit_array  0x000000000000402000          0x0
                [!provide]                  PROVIDE (__preinit_array_start = .)
*(.preinit_array
                [!provide]                  PROVIDE (__preinit_array_end = .)

.init_array     0x000000000000402000          0x0
                [!provide]                  PROVIDE (__init_array_start = .)
*(SORT_BY_INIT_PRIORITY(.init_array.*) SORT_BY_INIT_PRIORITY(.ctors.*))
*(.init_array EXCLUDE_FILE(*crtend?.o *crtend.o *crtbegin?.o *crtbegin.o) .ctors)
                [!provide]                  PROVIDE (__init_array_end = .)

.fini_array     0x000000000000402000          0x0
                [!provide]                  PROVIDE (__fini_array_start = .)
*(SORT_BY_INIT_PRIORITY(.fini_array.*) SORT_BY_INIT_PRIORITY(.dtors.*))
*(.fini_array EXCLUDE_FILE(*crtend?.o *crtend.o *crtbegin?.o *crtbegin.o) .dtors)
                [!provide]                  PROVIDE (__fini_array_end = .)

.ctors
*crtbegin.o(.ctors)
*crtbegin?.o(.ctors)
*(EXCLUDE_FILE(*crtend?.o *crtend.o) .ctors)
*(SORT_BY_NAME(.ctors.*))
*(.ctors)

.dtors
*crtbegin.o(.dtors)
*crtbegin?.o(.dtors)
*(EXCLUDE_FILE(*crtend?.o *crtend.o) .dtors)
*(SORT_BY_NAME(.dtors.*))
*(.dtors)

.jcr
*(.jcr)

.data.rel.ro
*(.data.rel.ro.local* .gnu.linkonce.d.rel.ro.local.*)
*(.data.rel.ro .data.rel.ro.* .gnu.linkonce.d.rel.ro.*)

.dynamic
*(.dynamic)

.got            0x000000000000402000          0x0
*(.got)
.got            0x000000000000402000          0x0 release/release.o
*(.igot)
                0x000000000000402000          . = DATA_SEGMENT_RELRO_END (.,
(SIZEOF (.got.plt) >= 0x18)?0x18:0x0)

.got.plt        0x000000000000402000          0x0
*(.got.plt)

```

```

.got.plt      0x000000000000402000      0x0 release/release.o
*(.igot.plt)
.igot.plt     0x000000000000402000      0x0 release/release.o

.data         0x000000000000402000      0x4
*(.data .data.* .gnu.linkonce.d.*)
.data        0x000000000000402000      0x4 release/release.o

.data1
*(.data1)
                0x000000000000402004      _edata = .
                [!provide]                PROVIDE (edata = .)
                0x000000000000402004      . = .
                0x000000000000402004      __bss_start = .

.bss          0x000000000000402004      0x4
*(.dynbss)
*(.bss .bss.* .gnu.linkonce.b.*)
.bss         0x000000000000402004      0x4 release/release.o
*(COMMON)
                0x000000000000402008      . = ALIGN ((. != 0x0)?0x8:0x1)

.lbss
*(.dynlbss)
*(.lbss .lbss.* .gnu.linkonce.lb.*)
*(LARGE_COMMON)
                0x000000000000402008      . = ALIGN (0x8)
                0x000000000000402008      . = SEGMENT_START ("ldata-
segment", .)

.lrodata
*(.lrodata .lrodata.* .gnu.linkonce.lr.*)

.ldata       0x000000000000404008      0x0
*(.ldata .ldata.* .gnu.linkonce.l.*)
                0x000000000000404008      . = ALIGN ((. != 0x0)?0x8:0x1)
                0x000000000000404008      . = ALIGN (0x8)
                0x000000000000402008      _end = .
                [!provide]                PROVIDE (end = .)
                0x000000000000404008      . = DATA_SEGMENT_END (.)

.stab
*(.stab)

.stabstr
*(.stabstr)

.stab.excl
*(.stab.excl)

.stab.exclstr
*(.stab.exclstr)

.stab.index
*(.stab.index)

.stab.indexstr
*(.stab.indexstr)

.comment
*(.comment)

.gnu.build.attributes
*(.gnu.build.attributes .gnu.build.attributes.*)

.debug
*(.debug)

```

```
.line
*(.line)

.debug_srcinfo
*(.debug_srcinfo)

.debug_sfnames
*(.debug_sfnames)

.debug_aranges
*(.debug_aranges)

.debug_pubnames
*(.debug_pubnames)

.debug_info
*(.debug_info .gnu.linkonce.wi.*)

.debug_abbrev
*(.debug_abbrev)

.debug_line
*(.debug_line .debug_line.* .debug_line_end)

.debug_frame
*(.debug_frame)

.debug_str
*(.debug_str)

.debug_loc
*(.debug_loc)

.debug_macinfo
*(.debug_macinfo)

.debug_weaknames
*(.debug_weaknames)

.debug_funcnames
*(.debug_funcnames)

.debug_typenames
*(.debug_typenames)

.debug_varnames
*(.debug_varnames)

.debug_pubtypes
*(.debug_pubtypes)

.debug_ranges
*(.debug_ranges)

.debug_addr
*(.debug_addr)

.debug_line_str
*(.debug_line_str)

.debug_loclists
*(.debug_loclists)

.debug_macro
*(.debug_macro)

.debug_names
*(.debug_names)
```

```
.debug_rnglists
*(.debug_rnglists)

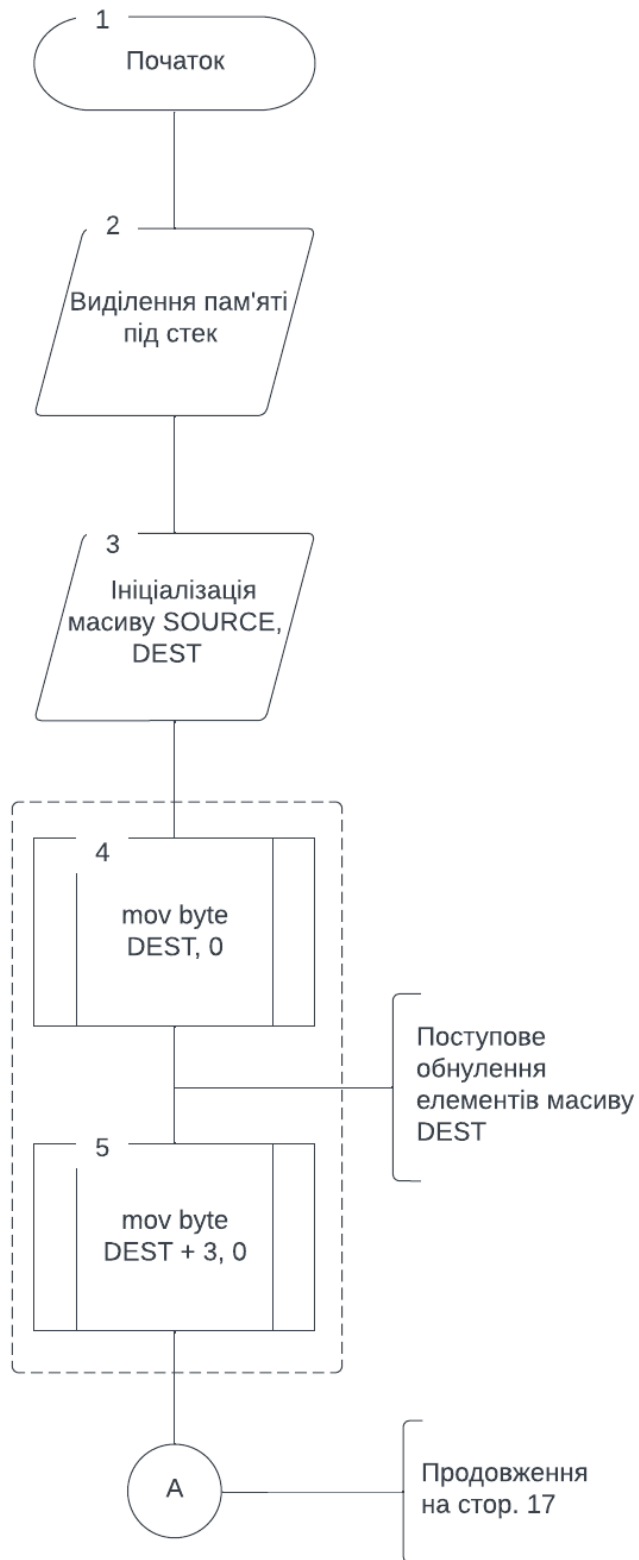
.debug_str_offsets
*(.debug_str_offsets)

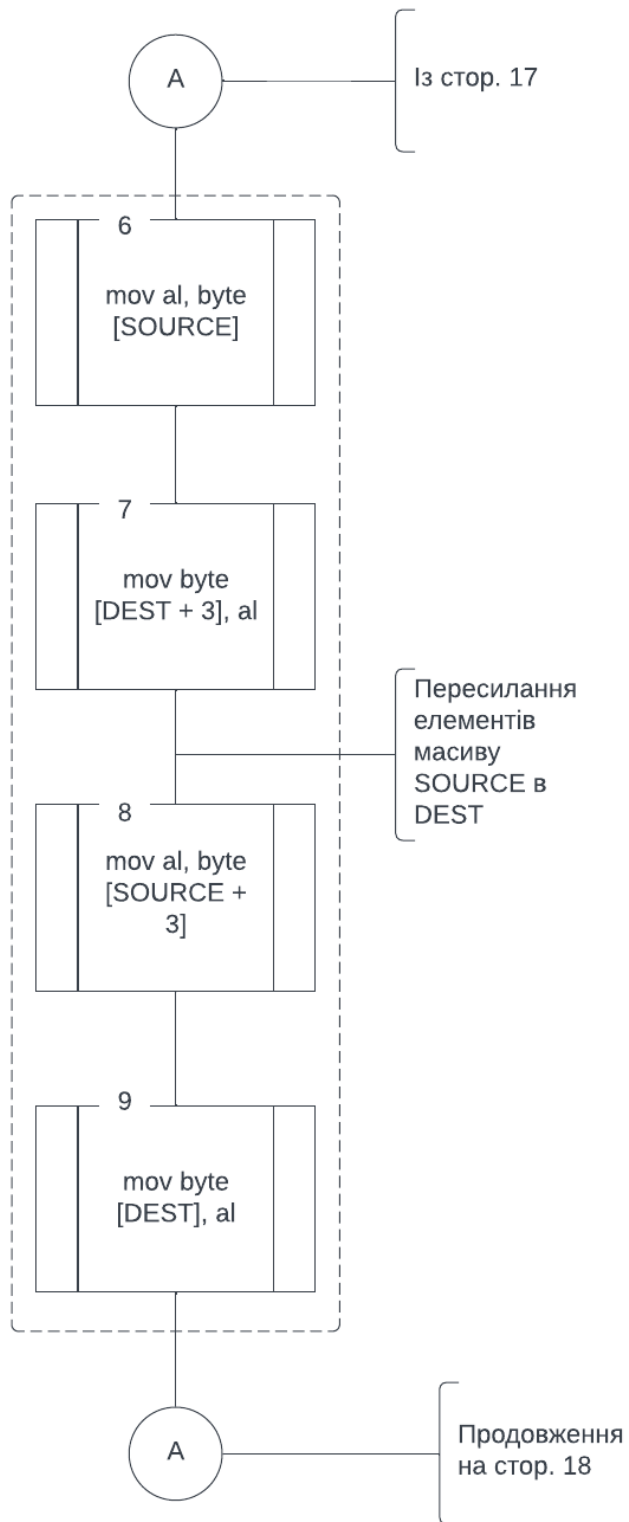
.debug_sup
*(.debug_sup)

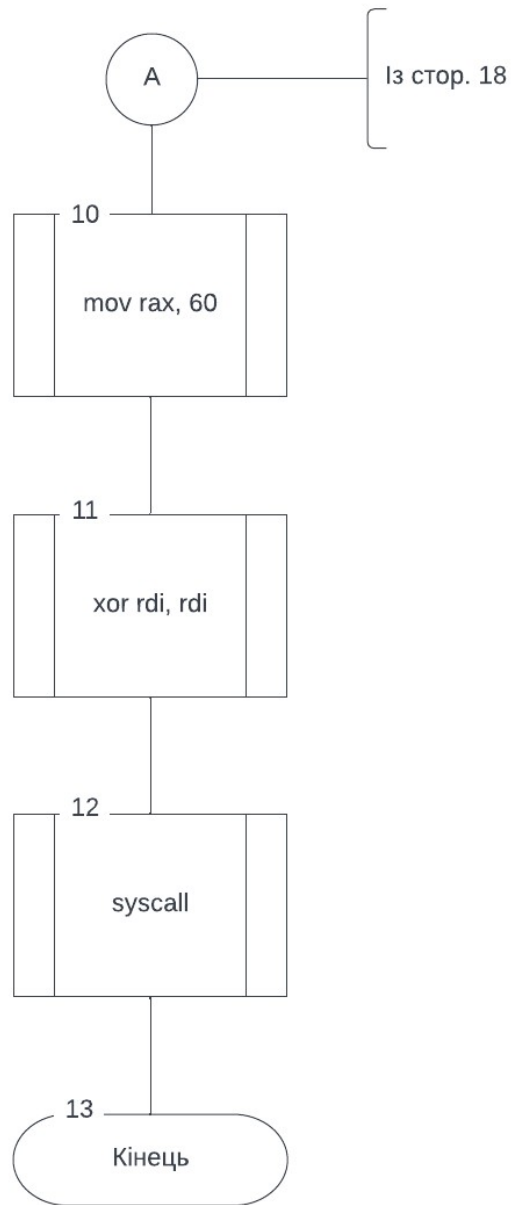
.gnu.attributes
*(.gnu.attributes)

/DISCARD/
*(.note.GNU-stack)
*(.gnu_debuglink)
*(.gnu.lto_*)
OUTPUT(release/release.out elf64-x86-64)
```

СХЕМА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОГРАМИ

ВІКНО DUMP

Зображення вікно DUMP до виконання

Memory					
Variable or expression	Value	Type			
SOURCE	0x281e140a	Hex ▾	d ▾	Array size	☐ Address
DEST	0x0	Hex ▾	d ▾	Array size	☐ Address
Add variable...		Smart ▾	d ▾	Array size	☐ Address

Рисунок 7.1 — Вікно DUMP до виконання

Зображення вікно DUMP після виконання

Memory					
Variable or expression	Value	Type			
SOURCE	0x281e140a	Hex ▾	d ▾	Array size	☐ Address
DEST	0xa141e28	Hex ▾	d ▾	Array size	☐ Address
Add variable...		Smart ▾	d ▾	Array size	☐ Address

Рисунок 7.2 — Вікно DUMP після виконання

ВИСНОВОК

1. У IDE SASM було створено файл типу .asm
2. Скомпілював програму, включивши потрібні опції для налагоджувача та створення:
 - `nasm -felf64 release/release.asm`
 - файлу лістингу типу .lst.
 - `nasm -felf64 -l release/release.lst release/release.asm`
3. Ознайомився зі структурою файлу .lst. Розглянув структури машинних команд.
4. Після усунення помилок, скомпонував .obj-файл програми, включивши опції для налагодження та створення .map-файлу.
`ld -M -o release/release.out release/release.o > release/release.map`
5. Відкрив файл карти пам'яті (.map-файл) та подивився на адреси початку та кінця всіх сегментів програми.
6. Завантажив програму налагоджувача td.exe та мій одержаний .exe-файл програми.
7. У вікні CPU у полі DUMP подивився на початкову адресу сегмента даних. В сегменті даних знайшов масиви SOURCE та DEST. Дані у масиві SOURCE подаються у шістнадцятковій системі.
8. У покроковому режимі за допомогою клавіші F7 виконав програму. Програма коректно виконує поставлену задачу.